

و فی رعت؛ یتخاننش مولع ۱۰

قی داصم

[2] یتخاننش مولع ار شمسا، تسا بوخ، دینکب صحفت نآ دروم رد هک تسای دیج ملع کی نآ [1] (cognitive science): دنراذگی

شایکی یسانشنابز. [3] یتخاننش مولع» دنیوگیم اه نآ هب، دنداد مه تسد هب تسد ملع ات ۵-۶ یتخاننش مولع مه اب اه نی. تسا شایکی یسانشناور، تسا شایکی زغم یسانشباصا، تسا مولع نیرتمهم زا یکی هک تسا [4] یسانشباصع ناشهمه یهپ، یبرجت راک ثیح زا هک دنوشیم، تسا زورما یتخاننش.

یندب مولع: زورما یتخاننش مولع

میهاوخیم امّا الصا هک تسا نی، تسا ناشدوصقم هک نآ. یندب مولع میوگب، یتخاننش یاج هب دیاب، تسا هلاس ۷۰ هک نآ ات ردام مکش زا؟ دروآیم هچ رس رب هچ ندب مینیب.

لاؤس، قیقدا لاثم» و «عشرتم زاکترا» هلاقم ود رد هدش حرطم بلاطم زا یخرب قیفلت و شرپ [1] «ناگمه هب تادرجم هئارا یارب یرازبا؛ ناور

طسوت هک تسا (نهذ یتخاننش یاه ملع) یسانشنهذ مولع» یارب یحالطصا یتخاننش مولع [2] فی رعت «زغم و نهذ» هرابرد یملع شهوژپ» تروص هب هداس روط هب و هدش باختنا رسی کی رلوا هتشر نی. ددرگیم بوسحم (science) یبرجت مولع یاههخاش زا یکی یتخاننش مولع هزورما. دوشیم دننام یفلتخم یاههتشر ییازفا مه و ماغدا زا هک دشابیم یاهتشرنایم یاهخاش یهگشناد شوه و هئایار مولع، یسانشناسنا، یسانشناور، یسانشباصع، نهذ هفسلف، یسانشناور، رکفت دننام ینهذ یاهتیللاعف تهام یسررب هب ملع نی. تساهدش لیکشت یعونصم رتصخشم تروص هب. دزادربیم دنکیم نکمم ار اهتیللاعف نی ماچنا هک ییاهدن یارب و یدنبهقبط، نابز، یریگدای و هظفاح، هجوت، یسانشزاب و کاردا هنیمر رد شهوژپ هتشر نی یلصا فاده هلمج زا هب یتخاننش مولع عقاو رد. تسا ... و یریگ میمصت، یزیر همانرب، تواضق، رکفت و لالدتسا لماع. دنکیم ادیپ یتخاننش هعماج و ناهج و دوخ زا هنوگچ نهذ هک دزادربیم بلطم نی یسررب و ینورد شخب ود هب یلک روط هب ار لماع هک. دنتسه یلماع هچ نهذ یتخاننش رب راذگریثات لماع و ندب یکیزیف لماع تسایلک تمسق و دزین ینورد لماع. درک میسقت ناوتیم ینوری و هعماج داصتقا، هعماج قالخا، هعماج گنهرف لیبق زا ینوری لماع رگید فرط زا و درف ینهذ و یناور (ایدپ یکیو تیاس). تسا راذگریثات اه تیعیقو او زا نهذ یتخاننش هویش رد لماع نی هه ...

ملع کی ناو نعه ب ن آ زا و درک ی فّرعم تفرعم شیش گ دیلک ار تایضایر «تراکد» ،مه دفه نرق رد [3] و فوسلیف نیا .درب مان دومن یراذگه یاپ ن آ یان بم رب ناوتی م ار مولع همه هک لماک و عماج تشرس و رهوج ناوتی م ،دادتما و دادعا نتشاد تسد رد اب هک دوب یعدم یوسنارف فورعم نادیشایر هک ناسنا هدیچیپ زغم دننام تسرد ؛تشاذگ شیمان هب دراد قلعت تاطابترا یاینده هک ار ناهج یضایر-یقطنم نیناوق ،رگیدکی اب ی نورو یاههک بش و اه نورو ن یب دنویپ قی رط زا تسارداق هب زین تراکد ه ناکریز همانراهظا نیا .دسانشب ار اهن آ و دنک ییام نزاب ار تقلخ ماطن رب مکاح هراشا ن آ نورد یعیبط یاه متسیس و ناهج درکراک رد ن آ یساسا شقن و تاطابترا «یضایر هبنج» هناهگاآ تخانش و تاساسح دیلوت رد تاطابترا شقن هب گر زب فوسلیف نیا هکاج ن آ اما .تشاد ماطن یونعم درکراک رد تاطابترا یدی لک شقن دشن قفوم ،دوب هجوتی ب هدنز یاه متسیس رد دوب لماک و عماج ملع کی نتفای تراکد هیلوا و یلصا فده ،عقاورد .دیام راکش آ و فشک ار تقلخ یقطنم دعاوق رب دیکأت اب،تیهان رد اما .داهان اب ن آ هیاپ رب ار مولع همه ناوتب هکیاهنوگه ب بتکم ،ناسنا هتفرشیپ زغم طسوت دعاوق نیا ییام نزاب ناکما و تقلخ ماطن رب مکاح یضایر هعماج هب ار یدیجوت و شزرااب بتکم نیا ،مه دفه نرق لیوا رد و درک یراذگه یاپ ار «ییارگ لقع» و نوطالفا راکفا اب هک مه دفه نرق فوسلیف و دنمشناد نیا ،عقاورد .دومن ی فّرعم برغ یملع و ناهج درکراک رد تایضایر مهم شفن هب ،تفرگیم ماهلا اهن آ تارطن زا و دوب انش آ یبوخه ب و طسرا تسنادیم یبوخه ب تراکد .دوب هدرب یپ زغم طسوت تقلخ ماطن یضایر یزاس لدم ناکما نینچمه هب و دنکیم لمع تایضایر دعاوق یان بم رب ی تاطابترا یعیبط رازبا کی ناو نعه ب ناسنا زغم هک هک ار یناهج میطع متسیس هلمج زا،رگیدی تاطابترا متسیس ره درکراک دنناوتی م،لیلد نیمه .دراذگب شیمان هب ار ن آ درکراک و دنک دیلقت،تسای تاطابترا متسیس نیرتعیسو و نیرتیلع نیمه و تشادن هجوت هدنز یاه متسیس رد تاطابترا یونعم هبنج هب هک دوب نیا واکشم اهنت «زتین بیال» وازا سپ .تخاس مورحم ناهج ییاهن قیاقح زا یرایسب فشک تذلل زا وایه هجوتی ب زین واما،تفای دورو تاطابترا یاینده هب «یبیکرت یاهرنه» ناو نعه ب تحت یباتک فیلأت اب باسح» فشک اب یناملآ نادیشایر و فوسلیف نیا .دورب شپ ریسم یاهتنا ات تسناوتن اب و دنک عادبا دیدج باسح رفص و کی ینعی،یداینب رصنع ود بیکرت زا دیدرگ قفوم «یرنیا ب یفسلف جیاتن،لاحن یعد و دزاس رت کی دزن یعقاو یاینده رایتخاس هب ار تایضایر ملع،راک نیا واکیل .دراذگب یاج هب دوخ زا تاطابترا یزاجم یاهایند و زغم درکراک دروم رد ار یدنمشزرا رایسب تخانش دیلوت هوجن هب دشن قفوم لیلد نیمه هب و تفاین تسد تاطابترا یونعم هبنج هب زین .دربب یپ ناهج و یعیبط یاه متسیس درکراک رد ن آ مهم شقن و هناهگاآ

تربلیه و وژناش ،لوب ،ازون یپسایر یطن یرگید هفسالف و نادنمشناد ،زتین بیال زا سپ **نایم یملع شبنج کی** ،یدالیم ۱۹۴۰ هه رد هرخألاب هکنیا ات دنداد همادا ار هنیمز نیا رد قیقحت **ناسانشناور و ناندیشایر ار ن آ یزکرم هتسه هک تفرگ لکش اکیرما رد یاهتشر** و یزاس لدم قی رط زا زغم درکراک هعلاطم ،**شبنج نیا هیلوا و یلصا فده .دندادیم لیکش** تفای قیقحت فده نیا ،یدالیم ۱۹۵۶ لاس رد اتیهان .دوب **یسانشناور یعقاو ملع کی سیسات** هب و سیسات یبرجت یاهداد ربینت بم دیدج یسانشناور ملع کی ناو نعه ب «یتخان ش مولع» و هلوقم هعلاطم هب یتخان ش مولع ناصصتخم ،دعب هب خیرات ن آ زا .دیدرگ ی فّرعم یملع هعماج درکراک رد هناهگاآ تخانش شقن نینچمه ،هدنزریغ و هدنز یاه متسیس رد ن آ دیلوت هوجن ،تخانش مولع ی ت آ نراذگ ناینب ،یدالیم ۱۹۵۰ هه رد هک دنمان هتفگان .دنتخادرپ هدنز یاه متسیس دیاب ادتبا ،یتخان ش هنوگ ره دیلوت یارب هک دندوب هدرب یپ یداینب تیعقاو نیا هب یتخان ش تشاد ن آ رب ار اه یتخان ش ،هاس هدی نیا .ددرگ رارقرب طابترا ن آ نوماریپ طیحم و متسیس ن یب هک هناهگاآ تخانش دیلوت رد تاطابترا یساسا شقن هب و دنوش دراو تاطابترا یاینده هب ات دوب نامز نیا رد .دربب یپ ،دراد هدهع هب ار یعیبط یاه متسیس راتفر تیاده و لرتنک هفیظو روصت آلبق هک تسار ن آ زا رتعیسو رایسب یتخان ش مولع تاعلاطم هزوج دندش هجوتم اهن آ هک دشیم.

رد زیچ همه اب زیچ همه تقلخ ماطن رد هک دن دقتعم یتخان ش مولع نارادفرط ،هزورما
هتشاذگ شایمان هب تایضایر طسوت دناوتیم هک تاطابترا نیا ،تسا یونعم و یدام طابترا
تارییغت ادتبا هک بیترت نیدب ،دندنکیم لمع یصاخ هنوگ هب هدنز یاه متسیس رد ،دنوش
سپس ،دوشیم رهاظ ندب رد یبصع یاه مایپ تروص هب ،هدرک رثا یسح یاه مادنا رد طیح میکیزی
یاههکبش هب دورو زا سپ و دوشیم تیاده زغم فرط هب یبصع یاهلاناک قیروط زا اه مایپ نیا
ندش رادانعم و شزادرب ثعاب هک یزیچ ؛دراذگیم ریثأت ندب درکراک رب اهنآ یزاسللاعف و زغم ینورون
،ددرگیم رهاظ مزی ناگرا رد هناهگاآ تخانش و تاساسح تروص هب ،تیهان رد و دوشیم یدورو یاه مایپ
رد هک یعونصم تخانش فالخرب ،یعیبط تخانش هک تسا نیا دراد تئیمها نایم نیا رد هچنآ
نیاربانب و تسا رادانعم مزی ناگرا یارب ،دوشیم دیلوت رتویپماک ریطن یتاعالطا یاهنیشام
کی طسوت هک تسا نیا رد هدنز یاه متسیس یلصا یگژیو ،عقاورد .دندنکیم لمع دنمفده تروص هب
تخانش هک تسا یلاح رد نیا...دندنسسه طابترا رد دوخ نوماریپ طیح مایپمئاد ،ینورد و یفطاع نابز
نیاربانب و تسا نیشام یارب ساسح و انعم دقاف ،دوشیم دیلوت رتویپماک رد هک یعونصم
،دشاب شخب تدحو و شخب تایح دناوتیمن

ینعی ؛دراد راکورس تاطابترا یاینده اب هچنآ ره نیاربانب و تسا تاطابترا لمع تایضایر...
نونکا ،دندنکیم لمع تایضایر یانبم رب یگمه ،نابز و رکفت ،هناهگاآ تخانش ،تاساسح ،تاعالطا
نابز هب تعیبط باتک هک تشاد راهطا مهدهف نرق لیوا رد هلیلاگ ارچ هک دیمهف ناوتیم رت هب
رثا رب ،یدالیم ۱۹۴۰ هه لیوا رد ارچ هک دهیم ناشن قوف بلاطم نینچمهدهش هتشون یضایر
نایم شبنج» مان هب یملع میطع بالقنا کی ،یزغم مولع رگید و یسانشناور اب تایضایر دروخر
،تخاس نوگرگد ار یسانشناور ملع صوصخ هب و مولع هیلک هک دمآ دوجو هب اکیرما رد «یاهتشر

هب ییاکیرمآ نادییضایر یهورگ ،ادتبا هک تسا رارق نیا زا یاهتشر نیب دروخر نیا ناتساد
اهنآ سآر رد شلوک کم نراو هک تسیژولویزی و سانشناور یهورگ اب رنیو تربرون یگدرکرس
یارب دنتفرگ میمصت و دندرک تاقالم رگیدکی اب دراو راه هاگشناد یکشزپ هکشناد رد ،دوب
اب یتاعالطا یاهنیشام تخاس رد نآ یبصع یاهمسیاناکم زا هدافتسا و زغم درکراک دروم رد قیقحت
هدافتسا زغم یضایر یزاس لدم شور زا دندیسر قفاوت هب اهنآ ،دنیامن تکرارشم و یراکمه رگیدکی
هک ،یعونصم شوه دیلوت و راکدوخ یتاعالطا یاهنیشام تخاس رد هرطننمیریغ تفرشیپ اما ،دندنک
نآ صوصخ هب رگید مولع ناصصختم زا یرایسب تفرگیم تروص اکیرمآ یت یآ ما هاگشناد رد اتدمع
،یهاتوک تدم رد هکیروطه ب ،درک شبنج نیا بذج ،دنتشاد راک ورس زغم درکراک اب هک ار ییاه
نایم هدرتسگ و میطع یملع شبنج کی هب سانشناور و نادییضایر هورگ ود نیب هیلوا تاقالم
هب هجوت اب ،یدالیم ۱۹۴۸ لاس رد اما ،دوب ناشن و مان نودب شبنج نیا ادتبا ،دش لیدبت یاهتشر
،دش هدیامن کیتنرب یاس ،زغم یضایر یزاس لدم و تاطابترا هلقوم هب ناگدندنکتکرش زکرم
دنمشناد نیا ،تفرگ تروص ییاکیرما فورعم نادییضایر رنیو تربرون طسوت یراذگمان نیا
هدنزرریغ و هدنز یاه متسیس رد تاعالطا شزادرب و لاقنت ،تاطابترا ملع ناوئعهب ار کینرب یاس
یفطاع هبنج زا هک تاسلج رد رضاح ناسانشتسیز و اه تسیژولویزیف اما ،درک یفرعم
هاگاآ یبوخ هب ینهه یاهدادعتسا دیلوت رد نآ مهم شقن و هدنز یاه متسیس درکراک
تفلاخم هدنز یاه متسیس درکراک صوصخ رد رنیو صقان فیرعت نیا اب دنوب
درکراک یتاب ساجم-یطابترا هبنج هب اهنت کیتنرب یاس ملع ،اهنآ رطن رد ،دندیرو
نیا... ،دروآیمن نایم هب یتبحص اهنآ درکراک یفطاع هبنج زا و دزادربیم اه متسیس
نیب شبنج ،یدالیم ۱۹۵۶ لاس رد دش ثعاب ناسانشتسیز و نانادیضایر نیب رطن فالخ
یاهنیشام هدنزاس ناسدنه و نانادیضایر زا هک لوا هخاش ،ددرگ میسقت مهم هخاش ود هب یاهتشر
هب یدالیم ۱۹۵۶ لاس رد آتیهان و داد همادا یعونصم شوه دیلوت هب دشیم لیکشت دنمشوه
بصع ،ناسانشناور زا لکشتتم هک مود هورگ یاضعا هکیتروصرد ددرگ رجنم هتشو نیا سیسأت
زغم درکراک هعالطم رب ینبم شبنج هیلوا فاده دنوب ناسانشتسیز و ناسانش نابز ،ناسانش
ار یاهتشر نایم شبنج شووماخ لعشم ،لاس نامه رد یتخان ش مولع سیسأت اب و دندرک لابند ار
،تایضایر یاهتشر نایم تاعالطم :یتخان ش مولع هب یخیرات یدمآرد)،دندومن نشور هرابود

هنوگره دیاب یسانشن اور: تشون ۱۹۱۳ رد یی ارگرات فر هی نایب رد نوستاو یب ناج، دندرک یوریپ نوستاو مایپ زا هک یسانشن اور «درادگب رانک ار یرای شه هب هراشا ات، دندرک فذخ یسانشن اور زا ار هنایارگ نهذ یاه حالطصا همه و، رای شه یاه دنیارف، نهذ چه اهنآ رد اما دشیم هداد حیضوت زغم درکراک یسانشن اور یاه باتک ی اوتحم رد ههذ دنچ هشیمه یارب یسانشن اور هک دشیم هتفگ، دشیم نهذ هب یاهراشا هنوگ «تسا هداد تسد زا ار دوخ نهذ ای یرای شه»

ندش هتخاس لاح رد جیردت هب شپ اه تدم زا دنچره، دمآیم رظن هب نینچ ای-ناهگان رظن زا اه تدم هک ییاههملک، دبایزاب ار یرای شه ات دش هدام یسانشن اور -دوب یاههلمج رد و دندی سریم شوگ هب اهسنارفنک و سل لاجم رد دندوب تسردان یسایس (۵۴۱-۵۴۰ ص، نیون یسانشن اور خیرات)، دندروخیم مشچ هب یصصخت

تاراطتنا هب هجوت اب دش هدی سرپ ناسانشن اور زا ۱۹۸۷ رد یبای هنیمر مه لاطم کی رد یسانشن اور یاههبنج نیرتزیگنا تفگش، یسانشن اور هتشر رد نانآ هتشدگ لاس ۲۵ شبنج عیرس تفرشیپ هک دنتفگ خساپ رد نانآ؟ تسا مادک ناشیارب نیون هدوب زیگناتفگش ناشیارب یرگید زیچ ره زا شیب یسانشن اور رد یتخاننش (۵۴۲ ص، نامه) تسا

و یی ارگ ناسنا یسانشن اور رد یرای شه رب دیکأت و یشیامزآ یسانشن اور رد یتخاننش شبنج اب عورش ماگنه هک ار دوخ یلصا هاگیاج رگید راب یرای شه هک مینکیم هدهاشم، یدیورف دعب یواکن اور یقلت تیقفوم کی دیاب ار یتخاننش یسانشن اور... تسا هدروآ تسد هب تشاد هتشر نی و اپورا یتخاننش اور رکفت و هتفای شرتسگ یسانشن اور یاههبنج رتشیب رب نآ ذوفن... درک هدی شوک و تسا هتفر رتارف زین یسانشن اور دوخ زا یتح، تسا هداد رارق ریثأت تحت ار هی سور بسک یگنوگچ دروم رد هچراپکی مه لاطم کی اب ار هدمع یملع یاههتشر زا یرایسب یاهراک ات تسا، دشخب ماحسنا نهذ طسوت شناد

یتخاننش یسانشن اور زا یقیفلت تسا هتفرگ بقل یتخاننش ملع هک هزات زادن امشچ نی، تسا یساننش بضع مولع و یغونصم شوه، یرتویپماک مولع، هفسلف، یسانشمدرم، یسانشنابز تدحو ناوتیم هنوگچ ار هئاگادج مه لاطم یاههتشر همه نی هک شسرپ نی حرط اب رلیم جرح هچرگ تبحص یتخاننش مولع ناوونع اب ینعی عمج تروص هب اهنآ زا هک درک داهنشپ هک نانچ -دیشخب یاههسسؤم و اه هاگشیامزآ، درک راکنا ناوتیم ن یملع یاههتشر درکیور نی دشر -دوش یاههورگ ای اهشخب زا یضعب و تسا هدش سیسأت اکیرما رسارس یاههگشناد رد یتخاننش ملع تسانعم نادب نی، دناه دش یراذگمان یتخاننش ملع یشزومآ یاههورگ ناوونع هب یسانشن اور یشیامزآ اهنت هن تسا نکمم یهذ یاه دنیارف و اهه دپ مه لاطم هب یتخاننش درکیور، نآ مان زا رن فرص هک (۵۵۶-۵۵۷ ص، نامه)، دریگب دوخ ذوفن ریز هدی آ نرق ات زین ار یملع یاههتشر ریاس هکلب یسانشن اور

و درکراک، راتخاس مه لاطم شناد Neurology: یسیلگنا هب یژولورون ای یساننش بضع [4] نارادناج یبضع هاگتسد یسررب یساننش بضع عوضوم، تسا نارادناج یبضع هاگتسد یاهیرامیب یکشزپ یساننش بپسآ و، یراتفر مولع، یموتانآ ات یلوکلوم و یلولس زا نوگانوگ حوطس رد یریگراکهب دراوم یلو تسا یژولورون Neurology یسیلگنا هژاو نادرگرب یساننش بضع هژاو، تسا Neuroscience هژاو ربارب یسراف رد یساننش بضع، تسا توافتم یسیلگنا و یسراف رد هژاو نی دوشیم یریگهره ب زین یبضع مولع حالطصا زا یساننش بضع هژاو یاج هب، تسا یسیلگنا

یسانش بصرع اه نآ هلمج زا هک دوش یم میسقت ییاههخاشریز هب دوح یسانش بصرع
و تسایسانشن اور شناد رد یدرکیور (cognition) **تخانش** :تسا (Neurocognition) یتخان
(نامه).درگنیم یبصرع یاهدنیارف هچ یرد زا درکیور نی لئاسم هب یتخان یسانش بصرع

#1 ینی بزب

... طسوت 2025 13:07:12 سرام 23 هدش داجیا

... طسوت 2025 13:40:26 سرام 23 هدش یناسرزور هب